

A. Roland Holst

samengesteld door Bert Bakker, Gerrit Borgers, Jan Hulsker, Jurriaan Schrofer en Ellen Warmond

bron

Bert Bakker, Gerrit Borgers, Jan Hulsker, Jurriaan Schrofer, Ellen Warmond, *A. Roland Holst*. (Schrijversprentenboek 1). De Bezige Bij, Amsterdam / Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum, Den Haag 1983 (vierde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bakk002arol01_01/colofon.php

© 2008 dbnl / erven Bert Bakker / erven Gerrit Borgers / erven Jan Hulsker / Jurriaan Schrofer / Ellen Warmond

Biografische gegevens

- 1888** 23 mei: geboren te Amsterdam, Stadhouderskade 132, als oudste van de drie zonen van Adrianus Roland Holst (geb. 26 december 1860 te Amsterdam), assuradeur, en Maria Elisabeth van Tijen (geb. 30 april 1865 te Amsterdam). Wordt vernoemd naar zijn grootvader van vaderszijde, die evenals zijn vader Adrianus heet.
- 1889** 2 mei: geboorte van zijn broer Marius.
- 1896** 19 maart: het gezin vestigt zich te Hilversum, Lindenheuvel 2. Later aan de 's-Gravelandscheweg 86. Bezoekt de lagere school aan de Kerkbrink te Hilversum.
- 1897** 19 januari: huwelijk van Henriëtte van der Schalk en R.N. Roland Holst, enige en jongere broer van zijn vader. Met dit echtpaar, en later met hun vriend Herman Gorter, zal hij al vroeg vertrouwelijk omgaan.
- 1900** September: 'spoorleerling' van de Gemeentelijke H.B.S. te Amersfoort, waar hij de klassen 1A, IIB en IIIC doorloopt.
16 december: geboorte van zijn broer Hendrik Wouter.
- 1903** September: leerling van de op 10 september geopende Gemeentelijke H.B.S. te Hilversum, Jonkerweg 31.
- 1906** Juli: behaalt het eindexamen H.B.S. (B.)
Volgt gedurende acht maanden als auditeur colleges in geschiedenis en letterkunde aan de Universiteit van Lausanne.
- 1907** Staakt, na zes weken, een poging tot een loopbaan op het assurantie kantoor van zijn vader, de firma A. Roland Holst & Zoon, Reguliersdwarstraat 60-62 te Amsterdam.

- Neemt privaatlessen Grieks en Latijn te Utrecht.
- 1908** Augustus: vertrekt naar Oxford, waar hij in september als student wordt ingeschreven.
September: verdiept zich in de bibliotheek van de Oxford Union Society in Miltons *Paradise lost*. Besluit, na verschillende veranderingen in studievak, tot Political Economy.
December: debuteert met zeventien gedichten in *De XXe Eeuw*.
- 1909** Augustus: sluit vriendschap met de dichter P.N. van Eyck. Vriendschappen met J.C. Bloem, J. Greshoff, M. Nijhoff, H. Marsman, J. Slauerhoff, E. du Perron, S. Vestdijk, Menno ter Braak, Gerrit Achterberg, F.C. Terborgh, Lucebert, S. Carmiggelt en andere letterkundigen zullen volgen in latere jaren.
November: in *De Gids* verschijnen twee liefdesgedichten opgedragen Aan Mânia Baranoff, een Russisch meisje dat hij vermoedelijk op zijn achttiende jaar in Lausanne heeft leren kennen. Evenmin als latere betrekkingen met meisjes en vrouwen leidt deze liefde tot een officiële verbintenis.
- 1910** Begin juni: trekt zich tijdens het examen Political Economy terug.
Najaar: bestudeert opnieuw in Ierse annalen die in de Radcliffe Library (afdeling van de Bodleian Library te Oxford) berusten, Keltische mythologie.
- 1911** 19 januari: ligt ziek met pleuritis bij zijn ouders te Hilversum. Herwint na enkele maanden zijn gezondheid en komt op 2 mei voor het eerst weer buiten.
Zomer: verblijf te Lynmouth, N. Devon, in Shelley's cottage, waar hij tot 1914 elke zomer vertoeft.
Oktober: debuteert met de bundel *Verzen*. Vestigt zich in een voor hem gebouwde houten hut in Blaricum, Noolseweg 7. Zijn vader verzekert hem een maandgeld, waar hij van 'rond zou kunnen komen zonder ooit voor geld te hoeven werken'.

- 1912** Februari-maart: schrijft in Lynmouth de gedichtencyclus *De belijdenis van de stilte*.
- 1913** Verblijft van eind maart tot half mei in Ierland.
- 1914** 4 augustus: wordt tijdens zijn verblijf in Lynmouth overvallen door het bericht dat Engeland de oorlog heeft verklaard aan Duitsland, dat de Belgische neutraliteit had geschonden. Keert, vijf dagen later, terug naar Nederland.
Doet een vergeefse poging om aan het geallieerde front liaison-officier te worden tussen de Franse en Engelse legers.
- 1916** Voorjaar: wordt na de voltooiing van *Deirdre en de zonen van Usnach*, gepubliceerd in het augustusnummer 1916 van *De Gids*, geopereerd in het ziekenhuis Vereeniging voor Ziekenverpleging 796 te Amsterdam, waarbij de rechternier wordt weggenomen. Kan daarna weer als vroeger aan sport, vooral tennis en cricket, deelnemen.
- 1917** Zijn portret, later ondergebracht in de Collectie Oscar Ghez te Genève, wordt vervaardigd door de Hongaarse schilder Béla Czóbel (1883-1976), die van 1914 tot 1919 in Amsterdam, Bergen N.H. en Rotterdam verblijft. In de komende jaren wordt de dichter door vele Nederlandse schilders en beeldhouwers geportretteerd.
- 1918** 9 november: vestigt zich, komende uit Blaricum, op kamers te Bergen N.H.
- 1920** Januari: met ingang van de 84ste jaargang redactielid van *De Gids* tot en met de 97ste jaargang, 1933.
- 1921** Juli: betreft een voor hem gebouwd huis aan de Nesdijk 7 te Bergen N.H., dat hij tot oktober 1966 bewoont.
- 1925** 19 juli: première van zijn Shakespeare-vertaling *Koning Lear*, door het gezelschap Koninklijke Nederlandsche Schouwburg te Antwerpen in het Openluchttheater te Valkenburg.

- Oktober: verblijft enkele weken in Parijs, waar hij voor het eerst Paul Valéry en Paul Claudel ontmoet.
- 1927** Februari: ontvangt de tweejaarlijkse prijs voor poëzie, de Prijs van Amsterdam, voor zijn bundel *De wilde kim*.
- 1928** 6 t/m 10 augustus: eerste verblijf bij E. du Perron op het Château de Gistoux, gelegen in Waals-Brabant.
- 1936** 30 september t/m 5 oktober: bezoekt Slauerhoff meestal twee tot drie maal daags tijdens de laatste week van diens ziek- en sterfbed te Hilversum.
- 1938** 5 juli: uitreiking van de D.A. Thieme-prijs van de Vereeniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels voor *Een winter aan zee*.
31 december: overlijden van zijn oom R.N. Roland Holst.

- 1940** 10 mei: de Duitsers bombarderen het dicht bij de Nesdijk gelegen vliegveld. Trekt met E. du Perron, diens tweede vrouw en hun zoon in bij de ouders van de schilderes Gisèle van Waterschoot van der Gracht aan de Eeuwigelaan 36 te Bergen N.H., waar Du Perron op 14 mei overlijdt.
20 mei: ‘weer onder eigen dak’.
18 september: overlijden van zijn vader te Hilversum.
- 1942** Juli: wordt gezocht door de Duitse politie wegens een conflict met Dr. Joachim Bergfeld, Leiter Abteilung Kultur van het Generalkommissariat zur besonderen Verwendung van het Reichskommissariat für die besetzten niederländischen Gebiete, over toetreding tot de Niederlandischen Kulturkammer. Duikt tot voorjaar 1944 onder bij Eduard Verkade, Huize Klein Boom en Bosch te Breukelen. Neemt de meisjesnaam van zijn moeder aan en noemt zich Erik van Tijen.
- 1944** 15 maart: de inwoners van Bergen N.H. worden door de Duitse bezetter gedwongen tot evacuatie. Kiest dan, mede doordat de voedselsituatie in Breukelen hem bezwaart, als domicilie het huis van zijn broer Hendrik Wouter te Laren N.H., Herdersweg 22, waar hij o.m. kleine fragmenten uit Miltons *Paradise lost* vertaalt.
- 1946** 2 juni: keert terug naar zijn huis in Bergen N.H.
12 juni: gekozen tot lid, in een later jaar tot erelid, van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden.
Begin augustus: aankomst in Kaapstad. Als eerste Nederlandse letterkundige op initiatief van Zuidafrikaanse letterkundigen uitgenodigd tot een verblijf van acht maanden in de Unie van Zuid-Afrika, waar hij, het land

- doorkruisende, een twintigtal voordrachten houdt.
13 september: Officier in de Orde van Oranje-Nassau.
- 1947**
11 april: terug in Nederland.
27 april: overlijden van zijn moeder te Hilversum.
25 oktober: première van zijn Shakespeare-vertaling *Richard III* in de opvoering door het Amsterdams Toneel Gezelschap in de Stadsschouwburg te Amsterdam met in de titelrol Alben van Dalsum.
- 1948**
Mei: verschijning van het eerste deel van zijn *Verzamelde werken* in vier delen.
30 mei: huldiging ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag in de Sociëteit De Koepel te Amsterdam.
13 november: première van zijn Shakespeare-vertaling *Koning Lear* in de opvoering door het Amsterdams Toneel Gezelschap in de Stadsschouwburg te Amsterdam met in de titelrol Albert van Dalsum.
26 november: woont de uitreiking bij van de Constantijn-Huygensprijs voor zijn gehele oeuvre door de Jan-Campertstichting te 's-Gravenhage.
- 1949**
27 april: Commandeur in de Orde van Leopold II, een Belgische onderscheiding.
- 1952**
21 november: overlijden van zijn tante Henriëtte Roland Holst-van der Schalk.
- 1954**
Zomer: tweede reis naar Ierland.
- 1956**
4 mei: onthulling te Amsterdam van het Nationaal Monument op de Dam, waarop drie teksten voorkomen, waarvan één door hem is geschreven.
16 mei: uitreiking van de Staatsprijs voor letterkunde (P.C. Hooftprijs) 1955 voor het gedicht 'Late telgen'.
- 1958**
30 mei: wordt tijdens een openbare raadsvergadering als eerste aan wie deze onderscheiding wordt toegekend, benoemd tot ereburger der gemeente Bergen N.H. 's Avonds vindt in De Rustende Jager een feestavond ter ere van

zijn zeventigste verjaardag plaats, bijgewoond door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Mr. J.L.M.Th. Cals, die hem de versierselen behorende bij zijn bevordering tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw overhandigt. Richt diezelfde avond de Stichting A. Roland Holst Fonds op. Volgens de akte van oprichting is het doel van de stichting het verstrekken van financiële steun, in de uitoefening van hun beroep, aan kunstenaars die in Bergen woonachtig zijn.

21 juni: erelid van de Vereniging van Letterkundigen.

1959

25 oktober: ontvangt uit handen van Koning Boudewijn in het Koninklijk Paleis te Brussel als eerste Nederlander de Prijs der Nederlandse Letteren.

1960

4 oktober: overlijden van zijn broer Marius.

1963

31 mei: uitreiking van een der beide Poëzieprijzen-1961 van de gemeente Amsterdam voor zijn bundel *Omtrent de grens*.

1964

April: begin van een endogene depressie, waarvoor hij in juli en in november van dit jaar een kuur ondergaat in de Valeriuskliniek te Amsterdam. Verblijft niet in zijn huis, maar gaat uit logeren, soms bij vrienden, veelal bij zijn jongste broer in Laren N.H.

1965

Pasen: besluit definitief niet meer in zijn huis aan de Nesdijk terug te keren.
15 oktober: uitreiking van de Poëzieprijs-1964 van de gemeente Amsterdam voor zijn bundel *Onderhuids*.
Brengt de winter 1965/'66 door ten huize van Bert Bakker, uitgever in Den Haag, met wie hij bevriend is.

1966

3 oktober: vestigt zich tijdelijk in een zomerwoning aan de Breelaan 92s te Bergen N.H.

- 1967** 22 augustus: betreft een woning in de verzorgingsflat Frankenstate aan de Lindenlaan 18d te Bergen N.H.
- 1968** 28 mei: Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.
31 mei: feestavond ter ere van zijn tachtigste verjaardag in De Rustende Jager te Bergen N.H., bijgewoond door Prinses Beatrix en Prins Claus die met de dichter bevriend zijn, en de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Mevrouw Dr. Marga Klompé, die hem de versierselen behorende bij het commandeurschap omhangt.
22 november: erelid van de Haarlemse kunstenaarssociëteit Teisterbant.
- 1973** 15 december: zijn oude H.B.S. te Hilversum, Jonkerweg 31, wordt herdoopt in A. Roland Holst College.
- 1976** juni: verschijning van *Voorlopig*, de laatste door hemzelf gepubliceerde gedichtenbundel.
6 augustus: overlijdt 's morgens om kwart voor vijf in zijn woning in de verzorgingsflat Frankenstate te Bergen N.H.
9 augustus: begraven op de Algemene Begraafplaats te Bergen N.H. In zijn nalatenschap werd zijn grafschrift aangetroffen: Wat was is geweest.

[Tekst]

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

1. Brief van Lodewijk van Deysel, redacteur van *De XXe Eeuw*, als reactie op een inzending van gedichten door A. Roland Holst.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

2. De jonge dichter, die als twintigjarige met zeventien gedichten debuteert in De XXe Eeuw, decembernummer 1908.

‘ik ontmoette er Gorter, en hij zei op z'n kort-affe, vriendelijke manier: - goede verzen van jouw, vooral die eerste 5. -’.

Uit een brief van 11 december 1908 aan zijn vriend Marius Brinkgreve.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

3. Ontdekt de Ierse literatuur eind 1909 en bezoekt Ierland en de Ierse kusten in 1913.

‘De ziel erkent uit zelfbehoud maar twee gegevens: het eeuwige: het goud

-

‘Om hem slaan schuim en licht en lucht uiteen
Tot spattend, flitsend, wemelend geluk’.

Eerste citaat uit: ‘Niets ter wereld’, *Tegen de wereld*, 1947.

Tweede citaat uit: ‘Uit “Jeugd” I’, *Verzen*, 1911.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

4. Henriëtte Roland Holst tijdens een toespraak bij de eerstesteenlegging van het gebouw van het socialistische dagblad De Voorwaarts, Rotterdam 1906.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

5. Herman Gorter tussen P.J. Troelstra en David Wijnkoop tijdens een congres van de Tweede Internationale, Amsterdam 1904.

het oogenblik: het zout des levens.'

‘In mijn jeugd had ik het voorrecht van omgang met enkelen der belangrijkste oudere kunstenaars en dichters van dat tijdperk. Zij waren weinig alleen, want zij streefden, overtuigend en onvoorwaardelijk, naar een betere samenleving, een nieuwe cultuur, zooals het heette... die verleden werd zonder ooit heden te zijn geworden. Mijn eerbied voor hen was groot, en is dat gebleven.’

Uit: ‘Achteraf’, *In ballingschap*, Keuze uit eigen werk, 1955.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

6. De jonge A. Roland Holst.

‘O, Wind.... O, Zee.... wat ben ik zonder u -’.

Uit: ‘De voorzang’, *De belijdenis van de stilte*, 1913.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

7. Met zijn vader en grootvader.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

8. Met zijn ouders en broer Marius ‘toen hij zelf nog maar een jongen was’.

‘Ik verklaarde hem [bedoeld wordt: zijn vader] volstrekt zeker te zijn slechts voor één ding te zij geboren: het schrijven van gedichten en dat al het andere buiten mijn vermogen viel.’

Uit: A. Roland Holst, Ter inleiding bij *Blijvend ouderbeeld*, een anthologie uit de Nederlandse poëzie van de 20ste eeuw, samengesteld door Jan Coljée, 1975.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

9. Begin van *Deirdre en de zonen van Usnach*, 1920, met door J. van Krimpen getekende titel en
initiaal.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

10. Als student (tweede rij van onder, geheel rechts) in Oxford, Exeter College Freshmen 1908.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

11. A. Roland Holst tijdens zijn tweede reis door Ierland, 1954.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

12. Rijmprent met houtsnede van Fokko Mees, omstreeks 1926; gedicht overgenomen uit *Voorbij de wegen*, 1920.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

13. Staande achter zijn broer en een vriend.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

14. De dandy A. Roland Holst.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

15. Op de Larense kermis, 1939.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

16. Uit een toelichting bij *De afspraak*, 1925, geschreven voor een lezing, gehouden omstreeks 1944.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

17. Ziekbed in zijn ouderlijk huis te Hilversum, 1911.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

18. Vierenvijftig jaar later.

‘Maar er bestond een mythe-Jany, en die vervulde mijn hart met vertedering, ook al zag ik hem zelden meer: Jany zou ernstig ziek zijn; hij zou vroeg sterven. Hij had een ongeneeslijke kwaal en dat was ontdekt, juist toen zijn dichtkunst begon te ontluiken.’ ‘En nu wordt “de jonge Holst” zeventig jaar. We moeten de spreuk veranderen. Het werd niet “Wien de goden liefhebben, nemen ze vroeg tot zich,” maar “Wien de goden liefhebben, schenken ze de eeuwige jeugd.”’

Uit: Annie Salomons, ‘Herinneringen uit den ouden tijd’ in *De Gids en Maatstaf*, mei/juni 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

19. Gedicht ander de titel 'Van een kind, I' en met enkele andere wijzigingen opgenomen in *De wilde kim*, 1925.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

20. Met de dichter Martinus Nijhoff op een prentbriefkaart.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

21. De achterzijde van bovengenoemde prentbriefkaart.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

22. In de duinen, vermoedelijk bij Bergen aan Zee, omstreeks 1930.

‘het verlangen dier liefde droomt een hereeniging van de stemmen van
ziel en bloed tot een lied van jubelender verrukking, tot het lied eener
tweede wereld van ijler gelukzaligheid, het lied van Elysium.’

Uit: *Het Elysisch verlangen*, 1928.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

23. Bij het afscheidsfeest van Slauerhoff voor diens vertrek naar het Verre Oosten, augustus 1925. Zittende: J.C. Bloem, A. Roland Holst, J. Slauerhoff en J. Greshoff. Staande: J.W.F. Werameus Buning, C.J. Kelk, Constant van Wessem, H. Marsman en F. Slauerhoff.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

24. Met J.C. Bloem, P.N. van Eyck en J. Greshoff in de Pauwhof te Wassenaar, mei 1947.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

25. Tijdens een avond van redacteuren en medewerkers van De Gids in het Stedelijk Museum te Amsterdam op 16 april 1956: Emmy van Lokhorst, Bert Voeten, Prof. Dr. E.J. Dijksterhuis, Ed. Hoornik, Geerten Gossaert, A. Roland Holst, Herman van den Bergh, Anna Blaman en Adriaan van der Veen.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

26. Houtsneede door J. Buckland Wright voor *Tusschen vuur en maan*, 1932.

‘ik zie u staan
op glinsterende vloeren
voorbij hier en nu:
de vlam van vervoeren
bevleugelt u.’

Uit: *Tusschen vuur en maan*, Twee verhalen, 1932.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

27. Briefkaart, waarop een kranteknipser is geplakt, van E. du Perron uit 1933.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

28. Eerste strofe van het handschrift van *Een winter aan zee*, 1937.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

29. Met J. Slauerhoff en E. du Perron, omstreeks 1930.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

30. Met Clara Eggink, J.C. Bloem, Menno ter Braak en E. du Perron in Kijkduin tussen 1932 en 1935.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

31. Met de Vlaamse dichter Jan van Nijlen tijdens een logeerpartij bij E. du Perron op kasteel Gistoux, omstreeks 1929.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

32. Begin van een lang gedicht, geschreven nadat Du Perron op 14 mei en Ter Braak op 15 mei 1940, enkele dagen na de Duitse inval in Nederland, de dood vonden. Uitgave in eigen beheer, 1940.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

33. In conflict met Dr. Joachim Bergfeld, Leiter Abteilung Kultur van het Generalkommissariat zur besonderen Verwendung van het Reichskommissariat für die besetzten niederländischen Gebiete.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

‘Een volk van knechten komt de wereld knechten’.

Uit: *Voor West-Europa*, gedateerd Maart-April 1939, anoniem en illegaal verschenen in 1943, gebundeld in *Tegen de wereld*, 1947.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

34. 'God is mijn tuinman.'

'Ik ging de glazen deuren
sluiten, en was alleen weer onder eigen dak,
en in die kamer, die ik niet meer kan vergeten.
Dan, met het laatste van die bladen op mijn schoot,
schreef ik, in de erker bij het westerraam gezeten,
er het gehoorde neer, en sneed het dagelijksch brood.'

Uit: *Een winterdageraad*, gedateerd Nov. 1944 - Jan. 1945, verschenen in 1945 en gebundeld in de vierde druk van *Onderweg*, 1947.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

35. In zijn huis, waar hij vierenveertig jaar heeft gewoond, aan de Nesdijk 7 te Bergen N.H.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

36. De middagtuk in 'de kamer die de kamer van mijn leven was'.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

37. De editie van de Ierse sage die in de bewerking van A. Roland Holst onder de titel 'De zeetocht van Bran, zoon van Febal', voorafgegaan door een beschouwing 'Het Elysisch verlangen', aanvankelijk verscheen in Groot-Nederland, augustus 1918.

'Het was in mijn jeugd, toen ik studeerde, of althans student was, in Engeland, dat ik op een verloren middag in de Bibliotheek van de studentenclub, een vertaling vond van een Keltische sage, "The Voyage of Bran, Son of Febal". Die bladzijden lezende werd het mij letterlijk of oude herinneringen in mij ontwaakten, en een mij toen verder verdiepen in de Keltische mythologie bevestigde dit tot een gevoel van eindelijk mijn thuisweg te hebben gevonden.'

Uit: *Eigen achtergronden*, 1945.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

38. De Union Library in Oxford 'waar ik mijn hersens aan flarden lees'.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

39. De Ierse dichter W.B. Yeats (1865-1939).

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

40. P.B. Shelley (1792-1822).

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

41. Shelley's cottage, een huis in Lynmouth, waar Shelley in de zomer van 1812 verblijft en A. Roland Holst in de zomers van 1911 tot 1914.

'Met die ontdekking van de Keltische mythologie kwam ik toen ook tot de literatuur der z.g. Iersche Renaissance.' 'Yeats, de groote dichter ervan, bleef altijd van diepen invloed op mij.'

Uit: *Eigen achtergronden*, 1945.

'Er is geen dichter, wiens werk ik zoo vurig en onvoorwaardelijk heb willen liefhebben als het werk van dezen, die van alle dichters de meest dichterlijke was.'

Uit: *Shelley, (Een afscheid)*, 1928.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

42. Tekst van A. Roland Holst op de muur van het Nationaal Monument 1940-1945 op de Dam te Amsterdam, onthuld op 4 mei 1956.

Nimmer, van Erts tot Arend, was enig schepsel vrij onder de zon, noch de zon zelve, noch de gesternten. Maar Geest brak Wet en stelde op de geslagen bres de Mens. Uit die Eersteling daalden de ontelbaren. Duchtend zijn hoge blik deinsden hun zwermen binnen de Wet terug en werden volken en stonden elkander naar het leven: onder nachtgewolkten verward treurspel, dat Wereld heet. Sindsdien werd geen mens vrij dan ontboden van boven zijn dak, geen volk dan beheerst van boven zijn torens. Blijve dat ons bij, verlost als wij werden uit het schrikbewind van een onderwereld. Niet onbeheerst, doch enkel beheerst van boven de wereld blijft vrijheid ons deel.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

43. Met Lucebert in 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

44. Met S. Carmiggelt in 1965.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

45. Hildo Krop, 'A. Roland Holst leest uit eigen werk', houtsnede 1948.

'Het meest werd ik getroffen door een regel, die mij ook nu, na zo vele jaren, weer het meest, en als met een schok, treft:

- de woestheid en de moeheid dezer wereld -.

Sinds de winternacht, waarin ik dat schreef, hebben wij die woestheid metterdaad en aan den lijve gevoeld; haar tijdelijk bedaren is niet meer dan een op adem komen.'

Uit: *Woest en moe*, Tekst van een lezing, 1951; de geciteerde regel staat in het gedicht 'Najaar', *De wilde kim*, 1925.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

46. A. Roland Holst en S. Vestdijk in 1958.

‘Waaruit bestaat de grootheid van dit dichterschap? Ik zoek die in het vermogen tot bezweren van het bovenzinnelijke op zuiver poëtische grondslag. Dit komt zelden voor; wie houdt het een leven lang vol het metaphysische of transcendente te benaderen, zonder dat zijn poëzie, daarbij als poëzie verschrallend, zich uitlevert aan mysticistische vaagheid of rationele verstekeling? Holst is en blijft *dichter*’.

Uit: S. Vestdijk, ‘Dichter van het bovenzinnelijke’, een bespreking van A. Roland Holst, *Verzamelde werken*, 1948-1949, in het *Algemeen Handelsblad*, 3 december 1949.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

47. Het dorp Bergen N.H. met een bouwval uit de twaalfde eeuw.

‘Angst, ver te sterven van mijzelf - o, verre zee,
en dorp, oud dorp van storm en stilte, en ouder duinen,
waar ik, bij vallend donker, momplend langs de puinen
van Troje terugstropelde naar mijn woonsteê..’

Uit: *In ballingschap*, afzonderlijke uitgave 1947; gebundeld in *In gevaar*, 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

48. Oorkonde, getekend door Lucebert, voor de benoeming van A. Roland Holst tot ereburger van de gemeente Bergen N.H., mei 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

49. Kwatrijnen, waarvan de eerste drie opgenomen in de bundel *Uitersten*, 1960 en de laatste in *In gevaar*, 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

49. Kwatrijnen, waarvan de eerste drie opgenomen in de bundel *Uitersten*, 1960 en de laatste in *In gevaar*, 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

49. Kwatrijnen, waarvan de eerste drie opgenomen in de bundel *Uitersten*, 1960 en de laatste in *In gevaar*, 1958.

**Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond**

50. In het Koninklijk Paleis te Brussel tijdens de toespraak van Koning Boudewijn, nadat deze de Prijs der Nederlandse Letteren had uitgereikt aan A. Roland Holst, zondagmorgen 25 oktober 1959.

**Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond**

51. Met Prinses Beatrix in De Rustende Jager te Bergen N.H. tijdens de feestavond ter ere van zijn tachtigste verjaardag, mei 1968.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

52. Als zeventigjarige in zijn huis aan de Nesdijk te Bergen N.H., 1958.

‘Wie 't lukt onder de frons van God
oud sterk te worden, raakt verzot
met hart en geest op huid en haar,
op zielstumult, op lijfsgevaar’.

Uit: ‘Ars poetica’, *Omtrent de grens*, 1960.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

53. Als vijftientigjarige op de dag waarop zijn oude H.B.S. te Hilversum werd herdoopt in A. Roland Holst College, 15 december 1973.

‘A. Roland Holst is een aanwezige.’ ‘Een aanwezige - dat wil zeggen een tegenwoordige. De meeste mensen zijn niet tegenwoordig, zij *vertegenwoordigen*: een kerk, een partij, een opinie, een weg, een groep, een haat, een liefde, een poëzie, - en ten slotte zichzelf, hun eigen profiel, hun eigen standbeeld of statuet.’ ‘de tegenwoordige is het omgekeerde van de *vertegenwoordiger*: hij is op ieder moment zelf en totaal aanwezig, hij wordt op ieder moment uit zichzelf geboren, hij is altijd nieuw.’

Uit: Paul Rodenko, ‘De aanwezigheid van de dichter’ in *De Gids en Maatstaf*, mei/juni 1958.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

54. Ets van Jeanne Bieruma Oosting voor *Een winter aan zee*, herdruk van de Stichting De Roos te Utrecht, verschenen ter gelegenheid van zijn vijfenzeventigste verjaardag, mei 1963.

‘Toen, opeens,
viel het mij in:
“Ik berust nooit”.’

Uit: ‘Tweegesprek III’, *Onder koude wolken*, 1962.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

55. Met zijn jongste broer en de uitgever Bert Bakker in Luxemburg, 23 mei 1961.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

56. In zijn woonplaats Bergen N.H., de Studler van Surcklaan.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

57. Onder de titel 'Vuur in sneeuw 1' opgenomen in de bundel *Vuur in sneeuw*, 1968.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

58. In zijn zitkamer op Frankenstate, een verzorgingsflat te Bergen N.H., 1971.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

59. Invallen genoteerd achter in zijn agenda voor 1974.

‘Nu ik mijn einde in zicht krijg, komt het wel voor dat ik terugkijk naar de afgelegde weg en mij afvraag wat er in mij is blijven leven van de ervaringen die ik er opdeed. Ik had en overleefde niet weinig vrienden die ik dankbaar blijf voor wat zij door hun vriendschap gaven. Toch zijn er maar twee die in mij aanwezig bleven, die als het ware hun intrek bij mij namen. Het zijn Herman Gorter en Jacques Bloem’.

Uit: ‘Over J.C. Bloem’, *In den verleden tijd*, herinneringen aan tijdgenoten, 1975.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

**Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond**

60. Tussen tijdgenoten in april 1923; oprichtingsbijeenkomst van de Letterkundige Kring. Staande: A. Roland Holst, J.W.F. Werumeus Buning, Herman Robbers, Frans Mijnsen en Cornelis Veth. Zittende: H.W.J.M. Keuls, Lodewijk van Deyssel, J.C. Bloem, P.C. Boutens en Hein Boeken.

**Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond**

61. Tussen tijdgenoten op 10 mei 1951; bijeenkomst van verzetsschrijvers ten huize van het echtpaar Bert en Victorine Bakker-Hefting in Den Haag. Staande: Victor E. van Vriesland, Jan Engelman, Gerrit Kamphuis, Anthonie Donker, Ed. Hoornik en Theun de Vries. In het midden: Kitty de Josselin de Jong en Rie Cramer. Zittende: A. Roland Holst, Anton van Duinkerken, Fedde Schurer, Martinus Nijhoff en Yge Foppema.

**Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond**

62. Tussen tijdgenoten in mei 1955; viering van de vijftigste verjaardag van Achterberg. Staande: Ellen Warmond, Gerrit Kamphuis, Juliette Hoornbeek, Gerrit Achterberg, A. Marja, M. Mok, A. Roland Holst, Ed. Hoornik, Mies Bouhuys, Anthonie Donker en J.B. Charles. Zittende: Paul Rodenko en Bert Bakker.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

63 en 64. Zijn grafsteen met het grafschrift op de Algemene Begraafplaats te Bergen N.H.

Dankwoord

Mijn ziel moge altijd dankbaar blijven
voor de genade van het woord
dat met mij vecht en aan den lijve
te keer gaat, wie ik toebehoor
en nooit en nimmer kan weerstreven,
dat in de smidse van de taal
het vuur stookt van mijn oude leven
tot aan het slot van mijn verhaal.

Uit: *Voorlopig*, 1976, het laatste gedicht uit de laatste door hemzelf gepubliceerde bundel.

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Deze afbeelding
wordt uit voorzorg
niet getoond

Bibliografische gegevens**Poëzie**

- 1911 *Verzen*
- 1913 *De belijdenis van de stilte*
- 1920 *Vorbij de wegen*
- 1925 *De wilde kim*
- *De ploeger* rijmprent
- 1926 *Ex tenebris mundi* bloemlezing uit eigen werk
- 1929 *De stervende* rijmprent
Disjecta membra bloemlezing door E. du Perron
- 1931 *De vagebond*, 1930 [1931]
- 1937 *Een winter aan zee*
- 1939 *Voor West-Europa*
- 1940 *In memoriam Charles Edgar du Perron et Menno ter Braak*
Onderweg
- 1942 *Weer een dag*
- 1944 *De eenhoorn* rijmprent
Helena's inkeer
- 1945 *Een winterdageraad*
- 1947 *De harp*, I A. Roland Holst, Jan Engelman en M. Nijhoff
Tegen de wereld
In ballingschap
- 1948 *Verzamelde werken, I. Verzamelde gedichten, I Gedicht* [met beginregel Geen vloed dan die Teutoons uit de Oost geweldig opkwam] rijmprent
- 1949 *Verzamelde werken, II. Verzamelde gedichten, II*, 1948 [1949]
- 1950 *Kwatrijn* [met beginregel Waar het vee loeit en waar de meeuwen kermen]

- Swordplay, wordplay* A. Roland Holst en S. Vestdijk
- De vagebond* rijmprent
- 1954** *De zwervers* rijmprent
- Par delà les chemins* vertaling door het echtpaar Ans en Hans Deluy en Dolf Verspoor
- 1955** *In ballingschap* bloemlezing uit eigen werk
- 1958** *In gevaar*
- 1960** *Omtrent de grens*
- 1962** *Onder koude wolken*
- 1963** *Onderhuids* bloemlezing uit eigen werk
- 1966** *Aan Prinses Beatrix*
- 1967** *Uitersten*
- 1968** *Vuur in sneeuw*
- 1969** *Dit eiland* rijmprent
- De kamer die de kamer van mijn leven was* bloemlezing door Bert Bakker
- Un hiver océan* vertaling door Saint-Rémy
- Een kleine schoof*
- 1970** *Met losse teugel*
- 1971** *Verzamelde gedichten*
- 1972** *F.C. Terborgh, 1902 - 14 januari - 1972*
A. Roland Holst en H.C. ten Berge
- 1976** *Grafschrift voor W.F. Gouwe*
- Vijf gedichten*
- Voorlopig*
- Uit een oud dorp* bloemlezing door Alfred Kossmann
- 1981** *Ter gelegenheid van* Een bundel gerichte kwatrijnen
- Verzameld werk. Poëzie, I*
- Verzameld werk. Poëzie, II*
- 1982** *De ploeger* facsimile van het handschrift

Proza

- 1920 *Deirdre en de zonen van Usnach*
- 1925 *De afspraak*
- 1926 *Over den dichter Leopold*
- 1928 *Shelley, (Een afscheid)*
Het Elysisch verlangen Een beschouwing
gevolgd door een Iersche sage *De*
zeetocht van Bran zoon van Febal
- 1932 *Tusschen vuur en maan*
- 1936 *De pooltocht der verbeelding*
Voorteekens
- 1938 *Uit zelfbehoud*
- 1944 *Eigen achtergronden* gevolgd door *De*
dichter, de persoonlijkheid en het
karakter
- 1946 *In memoriam Herman Gorter*
Sirenische kunst
- 1947 *De twee planeten*
- 1948 *Van erts tot arend, 1946, [colofon: 1947],*
[1948]
- 1949 *Verzamelde werken, IV. Verzameld proza,*
II, 1948 [1949]
Verzamelde werken, III. Verzameld proza,
I, 1948 [1949]
- 1951 *De dood van Cuchulainn van Murhevna*
Woest en moe
- 1953 *Over Martinus Nijhoff* Jan Engelman,
Martinus Nijhoff en A. Roland Holst
- 1957 *Bezielde dorpen*
- 1958 *Een belangrijke gebeurtenis (1913)*
- 1959 *Verbondenheid door de taal*
- 1960 *Het experiment*
- 1964 *William Butler Yeats herdacht*
- 1967 *Kort aforismen*
- 1972 *Het verbeurde lot*
- 1974 *Over Arthur van Schendel*

- 1975 *In den verleden tijd* herinneringen aan
tijdgenoten
- 1979 *De bewegende gordijnen*
- 1981 *Brieven aan Marius Brinkgreve*
1908-1914
- Ik herinner mij* Radiogesprekken met S.
Carmiggelt

Vertalingen en bloemlezingen

- 1914 *Koning Lear* William Shakespeare
- 1929 *Richard III* William Shakespeare
- 1941 *De gravin Catelene* William Butler Yeats
- 1944 *Selected poems*, 1939 [1944] Selected
from the Collected poems of W.B. Yeats
- 1955 *Verzen* William Butler Yeats
- 1958 *Enkele gedichten* gevolgd door *De gravin*
Catelene William Butler Yeats.
- 1982 *Geef nooit het hele hart* W.B. Yeats
Vertaald door A. Roland Holst en J.
Eijkelboom

Werken over de dichter

- 1941** *Ascese der schoonheid* Een commentaar op de poëzie van A. Roland-Holst door Anton van Duinkerken
- 1942** *Portret van den dichter A.R.H.* Gedicht door H.M. Grevers
Bibliografie van de werken van A. Roland Holst door A. Bornkamp
- 1948** *Over A. Roland Holst* Bij de uitgave van zijn Verzamelde werken door G.H. 's-Gravesande
Over den dichter A. Roland Holst door Henriette Roland Holst-van der Schalk, M. Nijhoff, Jan Engelman, Jo de Wit, Victor E. van Vriesland, M. Vasalis en A. Bornkamp
- 1950** *A. Roland Holst en de mythe van Ierland* door G. Sötemann
- 1951** *De mythe van A. Roland Holst* door W.H. Stenfert Kroese
- 1958** *A. Roland Holst zeventig jaar* onder redactie van Bert Bakker, W. Gs Hellinga, Ed. Hoornik en Bert Voeten
A. Roland Holst Schrijvers Prentenboek, Deel I
- 1959** *Roland Holst* door Mej. P.A.J. Duvekot
- 1962** *Adriaan Roland Halst* door Jan Elemans
- 1970** *[Catalogus van de tentoonstelling] Een winter aan zee* Poëma van Adriaan Roland Holst Composities van Saint-Rémy Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven 17 januari - 20 februari 1970
- 1972** *Een begin, van rekenschap* De structuur van de bundel 'Een winter aan zee' en zijn voorlopige plaats in het werk van A. Roland Holst door M.H. Schenkeveld
- 1973** *Indachtig vijftientig* Bij de verjaardag van A. Roland Holst door L.J. de Rooter, A.F. Kamp en F.C. Terborgh

- 1974** *De brekende spiegel* Ontwikkeling, samenhang, achtergronden bij A. Roland Holst door Jan van der Vegt
- 1976** *E. du Perron aan A. Roland Holst* Fragmenten uit brieven Bijgebracht door J.H.W. Veenstra
- Bij het sterven van A. Roland Holst* gedicht door J.H.W. Veenstra
- 1977** *Roland Holst, ten afscheid* gedichten over of opgedragen aan A. Roland Holst Samengesteld door Wim Ramaker
- O, hou mij vast vanuit de verte ...* Terugblik op A. Roland Holst door Dr. G. Th. Rothuizen
- 1980** *Een roosvenster* Aantekeningen bij 'Een winter aan zee' door L.H. Mosheuvcl
- Het beeld van een dichter* portretten van A. Roland Holst door beeldende kunstenaars Redactie: David Kouwenaar en Marc van Meurs

Tijdschriftafleveringen

- 1958** [*A. Roland Holst zeventig jaar*] Maatstaf, mei/juni en De Gids, mei/juni redactie en inhoud gelijk aan de handelseditie
- 1963** *A. Roland Holst 75 jaar* Maatstaf, mei
- 1973** *A. Roland Holst 1888-1973* Maatstaf, april
- 1977** *Roland Holstnummer* Literama, mei